

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

4 Vtrum panis possit conuerti in corpus Christi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

redit alteri in subiecto, & ideo prima forma non remanet, nisi in potentia materia. Sed hic substantia panis convertitur in Corpus Christi, ut supra dictum est. † Vnde ratio non sequitur.

Ad tertium dicendum, quod licet post consecrationem hoc sit falsum, substantia panis est aliquid, id tamen, in quod substantia panis est conversa, est aliquid. Et ideo substantia panis non est annihilata.

COMMENTARIUS.

Respondet D. Thomas duabus assertionibus. Prima est, panem non annihilari: quia verba formatum efficiunt, quod significant: non significant autem annihilationem, sed conversionem panis in corpus Christi, cui annihilatio repugnat: quia terminus annihilationis est, non esse simpliciter, terminus autem conversionis est aliud esse. Altera est, panem non resolui in prædicentem materiam: quam eadem fere ratione confirmat: quia videlicet verba formatæ, neque significant hanc resolutionem in prædicentem materiam, sed solum conversionem in corpus Christi: ex qua non modo non sequitur illa resolutio, sed etiam cum illa stare non potest, quod longo dictu D. Thomas declarat, cuius littera fati est perspicua. Solum est tam in hoc, quam in aliis articulis huius materiæ obseruandum, quod & Caiet. infra notauit, quod 77. art. 5. non esse mentem D. Thom. docere, esse simpliciter impossibilia, vel contradictoria nem implicentia, quæ assumit, sensum illius esse, in hoc mysterio non esse sine fundamento fingenda, vel multiplicanda miracula, sed ea solum afferenda, quæ ex verbis seu significatione formæ, supposito fide & interpretatione Ecclesiæ, necessario consequuntur, & ideo omni, quæ huiusmodi non sunt, & naturali virtute fieri non possunt, dicuntur in hac materia impossibilia, quamuis absolutam contradictionem non implicent: & ita facile exponi possunt multa, quæ tam in hoc articulo, quam in aliis huius materiæ dicuntur.

ARTICVLVS IV.

Verum panis possit conuerti in Corpus Christi.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod panis non possit conuerti in corpus Christi. Conuersio enim quadam mutatio est. Sed in omni mutatione oportet esse aliquid subiectum, quod prius est in potentia, & postea est in actu, ut enim dicitur 3. Physic. Motus est actus existentis in potentia. Non est autem dare aliquid subiectum substantia panis & corporis Christi, quia de ratione substantia est, quod sit non in subiecto, ut dicitur in Prædicamentis. Non ergo potest esse, quod tota substantia panis conuertatur in corpus Christi.

2. Præterea, Forma illius, in quod aliquid conuertitur, de nouo incipit esse in materia eius, quod in ipsum conuertitur, sicut cum aer conuertitur in ignem, prius non existentem, forma ignis incipit de nouo esse in materia aeris, & similiter cum cibus conuertitur in hominem, prius non existentem, forma hominis incipit esse de nouo in materia cibi. Si ergo panis conuertitur in corpus Christi, necesse est, quod forma corporis Christi de nouo incipiat esse in materia panis, quod est falsum. Non ergo panis conuertitur in substantiam corporis Christi.

3. Præterea, Ea quæ sunt secundum se diuersa, nunquam unum eorum fit alterum, sicut albedo nunquam fit nigredo. Sed subiectum albedinis fit subiectum nigredinis, ut dicitur in 1. Physic. Sed sicut due formæ contrariae sunt secundum se diuersæ (vtpote principia formalis differentia existentes) ita due materia signate sunt secundum se diuersæ, vtpote existentes principia materialis distinctionis. Ergo non potest esse, quod hac materia panis fiat hac materia, qua indiuiduatur corpus Christi, & ita non potest esse, quod substantia huius panis conuertatur in substantiam corporis Christi.

Franc. Suarez Tom. 3.

Sed contra est, quod Eusebius, Emis. dicit. Nouum tibi, & impossibile esse non debet, quod in Christi substantiam terrena & mortalia conuertuntur.

Respondet dicendum, quod sicut supra dictum est, cum in hoc sacramento sit verum corpus Christi, nec incipiat ibi esse de nouo per motum localem, cum etiam nec corpus Christi sit ibi sicut in loco (ut ex dictis patet) necesse est dicere, quod incipiat ibi esse per conuersionem substantia panis in ipsum. Hac tamen conuersio non est similis conuersionibus naturæ alibus, sed est omnino supernaturalis, sola Dei virtute effecta. Vnde Ambrosius dicit in libro de Sacramento. Liquet, quod præter naturæ ordinem, Virgo generauit, & hoc, quod conficimus corpus, ex Virgine est, quid ergo queris naturæ ordinem in Christi corpore, cum præter naturam sit ipse Dominus Iesus partus ex Virgine? Et super illud Ioan. 6. Verba que ego locutus sum vobis (scilicet, de hoc sacramento) spiritus & vita sunt, dicit Chrysostomus, id est, spiritualia sunt, nihil habentia carnale, neque consequentiam naturalem, sed eruta sunt ab omni tali necessitate, quæ in terra & a legibus, quæ hic posita sunt. Manifestum est enim, quod omne agens agit in quantum est actus. Quodlibet autem agens creatum, est determinatum in suo actu, cum sit determinati generis, & speciei, & ideo cuiuslibet agentis creati actio fertur super aliquem determinatum actum: determinatio autem cuiuslibet rei in esse actuali, est per eius formam. Vnde nullum agens naturale, seu creatum, potest agere, nisi ad immutationem formæ, & propter hoc omnis conuersio, quæ fit secundum leges naturæ est formalis. Sed Deus est actus infinitus (ut in prima parte habitum est) vnde eius actio se extendit ad totam naturam entis. Non igitur solum potest perficere conuersionem formalem, ut scilicet diuersæ formæ sibi in eodem subiecto succedant, sed conuersionem totius entis, ut, scilicet, tota substantia huius conuertatur in totam substantiam illius. Et hoc agitur diuina virtute in hoc sacramento. Nam tota substantia panis conuertitur in totam substantiam corporis Christi, & tota substantia vini, in totam substantiam sanguinis Christi. Vnde hæc conuersio non est formalis, sed substantialis, nec continetur inter species motus naturalis, sed proprio nomine potest dici transubstantiatio.

Ad primum ergo dicendum, quod obiectio procedit de mutatione formali, quia forma proprium est, in materia vel subiecto esse. Non autem habet locum in conuersione totius substantia. Vnde cum hac conuersio substantialis importet quendam ordinem substantiarum, quarum vna conuertitur in alteram, est, sicut in subiecto, in vtraque substantia, sicut ordo & numerus.

Ad secundum dicendum, quod illa obiectio procedit de conuersione formali seu mutatione, quia oportet sicut dictum est, formam esse in materia, vel subiecto. Non autem habet locum in conuersione totius substantia, cuius non est accipere aliquid subiectum.

Ad tertium dicendum, quod virtute agentis finis non potest forma in formam mutari, nec materia in materiam. Sed virtute agentis infiniti, (quod habet actionem in totum ens) potest talis conuersio fieri, quia vtrique formæ & vtrique materiæ est communis natura entis, & id, quod est entitatis in vna, potest actor entis conuerrere in id, quod est entitatis in altera, sublato eo, per quod ab illa distinguebatur.

COMMENTARIUS.

Quamuis de potestate sit questio, mens tamen D. Thomæ est, inquirere, an reuera in hoc sacramento talis conuersio fiat: Vnde respondet, non solum possibilem, sed etiam necessariam esse hanc conuersionem, ut Christus hic esse incipiat, sine mutatione locali, quam conclusionem colligit ex principiis positus in art. 2. Deinde vero declarat hanc conuersionem.

Ddd uerfio.

Ex hom. 10. Refertur de cons. 8. 2. c. 35. Quia corpus assumptum. In md. a. t. huius q. Art. 2. hu. q. In lib. debis, qui mysticis incitantur c. 9. par. 4. ad med. 10. 4. Rom. 4. 6. in Ioan. non multum an. cetera id 3.

Qual. 7. 6. 25. ar. 2.

In cor. 1. 31.

uersionem esse supra omnem naturæ ordinem : quia virtute agentis naturalis solum potest fieri conuersio formalis, quæ fit per successiõnem formarum in eodem subiecto: quia naturale agens (inquit) cum sit finitum, & habeat determinatam esse per formam suam, solum agit ad immutationem formæ, id est, solum potest agere ex presupposito subiecto: & ideo tantum potest conuerti & immutare, aliquid inducendo, & expellendo formam à subiecto: in hac autem conuersione fit transmutatio totius substantiæ in totam substantiam, nullo manente communi subiecto: & ideo supernaturalis est, & singulari rationem habet, & speciali nomine transsubstantiatio dicitur, ac denique à solo agente virtutis infinitæ fieri potest.

Obiecta contra D. Tho.

Solutio.

Replicatio.

Solutio.

In solutione ad 1. & 2. videri potest D. Thom. docere contraria: nam in priori dicit, conuersionem hanc fieri in vtraque substantia, panis scilicet & corporis Christi tanquam in subiecto: in posteriori vero simpliciter negat, hanc conuersionem habere subiectum. Dicendum vero est, mentem D. Thom. esse: hanc conuersionem, prout est effectio quædam vel transitus vnius substantiæ in aliam, non habere proprium subiectum, ex quo fiat, vel quod maneat sub vtroque termino, vt eleganter explicat infra artic. 8. Cum ergo in hac solutione ad primum dicit, conuersionem esse in terminis tanquam in subiecto, non loquitur de ipsa conuersione proprie, & ratione sui, sed ratione ordinis & successiõnis substantiarum, quam connotat, vel includit: verba enim illius sunt. Cum hæc conuersio substantialis importet quendam ordinem substantiarum, quarum vna conuertitur in alteram, est in vtraque substantia, sicut in subiecto, sicut ordo & numerus. Non ergo formaliter ipsa conuersione, sed ordo illam consequens dicitur esse in vtraque substantia. Dices, substantia panis non manet in instanti conuersionis: quomodo ergo potest esse subiectum ordinis? Respondetur, hic ordo, & successio, cum sit inter ens & non ens: solum est relatio rationis: fundata in quadam denominatione extrinseca: cuius relationis & denominationis recte intelligitur esse, quasi subiectum id, quod præterit, vt constat in omnibus rebus, quæ inter se habent ordinem prioris & posterioris: in successione temporis: & in terminis à quo, & ad quem, omnis mutationis, seu conuersionis. Circa solutionem ad 3. habet Caiet. longum commentarium: breuiter tamen duo in ea solutione explicat Diu. Thom. primum est, cur possit Deus totum ens omnino in aliud commutare, & conuerti, quod non possent agentia creata: & rationem, inquit, esse, quia ratio entis vtriusque termino est communis, & Deus est author totius entis: sicut ergo omne ens obedit Deo, tam ad agendum, quam ad patiendum omne id, quod non inuoluit contraelectionem: quia subditur Deo, vt auctori, ita (inquit Diu. Thomas) potest Deus omnino conuerti in vnum ens in aliud, quia est vtriusque author: vnde constat, Diu. Thom. loqui de ente creato: constat etiam, rationem eis communem esse omni supernaturali transmutationi, & non solum transsubstantiationis propriam: quia reuera non poterat aliam magis propriam asserre. Secundo indicat Diu. Thomas modum huius conuersionis, dicens: posse auctorem entis conuerti id, quod est in vna re, in id, quod est in altera, sublato eo, per quod distinguuntur, in quo verbo fundare videtur Caietanus sententiam supra tractatam: sensus tamen Diu. Thomæ non est obscurus: solum enim dicit, totam entitatem vnius rei posse conuerti in aliam, & sublati propriis prædicatis rei conuersæ & manentibus in re, ad quam fit conuersio, prædicatis communibus vtriusque termino non quidem eiusdem numero (nunquam enim id D. Thom. excogitauit) sed gradu, aut genere: quod eodem fere modo accidit in conuersione formalis: solumque est differentia, quia in ea manet idem numero subiectum commune, quod non manet in

hac conuersione: & Caiet. etiam certe non videtur ab hac expositione alienus, dicit enim, hanc conuersionem non esse intelligendam per abstractionem, vel separationem vnius gradus, vel rationis formalis ab alia, scilicet superioris ab inferiori, ita vt intelligatur manere gradus superior, & fieri conuersio in inferiorem: sic enim (inquit) non conuertetur tota substantia: non ergo intelligit manere eandem rem numero secundum gradum superiorem: alias non non posset fieri conuersio, nisi prædicto modo. Vnde inferius subdit, panem secundum speciem rationem ita conuerti, vt neque in se, neque in suo simili maneat secundum rationem autem, in qua communikat cum alia re, manere non in seipso, sic enim, inquit, non conuertetur sed in seipso simili: sed propterea dicitur saluari formalis ratio eius: non ergo videtur Caiet. male sensisse de re ipsa, non nullas vero locutiones habet, quæ omnino vitandæ videntur: dicit enim (post conuersionem panis entitas conuersa, entitas quædam est) quod D. Th. nunquam dixit: sed potius substantiam, vel entitatem panis post conuersionem non esse aliquid, quia iam transit in aliam entitatem. Alia propositio Caietanæ est, Res conuersa ita saluatur secundum commune, vt eorum prædicationem suscipiat. Quod non video, quomodo possit esse verum: quia sicut panis non est panis, ita neque substantia, neque ergo ita iterum prædicata communia, vt de re conuersa dici possit: sed vt dici possint de re, in quam fit conuersio: & fortasse hoc dicere voluit Caietanus.

ARTICVLVS V.

Verum in hoc sacramento maneant accidentia panis & vini, post conuersionem.

Ad quintum sic proceditur. Videtur, quod in hoc sacramento non remaneant accidentia panis, & vini: remouetur enim prior remouetur & posterior. Sed substantia est naturaliter prior accidente, vt probatur 7. Metaph. Cum igitur, facta consecratione, non remaneat, substantia panis in hoc sacramento, videtur, quod non possint remanere accidentia eius.

2. Præterea, in sacramento veritatis non debet esse aliqua deceptio: sed per accidentia iudicamus de substantia. Videtur ergo, quod deceptio humanum iudicium: si remanentibus accidentibus, substantia panis non remaneat. Non ergo hoc est conueniens huic sacramento.

3. Præterea, Quamuis fides nostra non sit subiecta rationi, non tamen est contra rationem, sed supra ipsam, vt in principio huius operis dictum est. Sed ratio nostra habet ortum à sensu, ut ergo fides nostra non debet esse contra sensum. Est autem contra sensum, dum sensus iudicat esse panem, & fides credit esse substantiam corporis Christi. Non ergo hoc est conueniens huic sacramento, quod accidentia panis subiecta sensibus maneat, & substantia non maneat.

4. Præterea, illud, quod manet conuersione facta, videtur esse subiectum mutationis. Si ergo accidentia panis manent conuersione facta, videtur, quod ipsa accidentia sint conuersionis subiectum: quod est impossibile: nam accidentis non est accidens. Non ergo in hoc sacramento debent remanere accidentia panis & vini.

Sed contra est, quod August. dicit in lib. sent. Prosper. Ne in specie panis & vini, quam videmus, & res inuisibiles, id est, caro & sanguinem honoramus.

Respondet dicendum, quod sensu apparet, facta consecratione, omnia accidentia panis & vini remanere. Quod quidem rationabiliter per diuinam providentiam fit. Primo quidem, quia non est conueniens hominibus, sed horribile carnem hominis comedere & sanguinem bibere. Et hoc proponuntur nobis caro & sanguis Christi sumenda sub speciebus illorum, quæ frequentius in usum hominum veniunt, scilicet, panis & vini. Secundo, ne hoc sacramentum ad